

Kimsesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunması hakkında kanun tasarısı ve İçişleri, Millî Eğitim, Çalışma, Adalet, Bütçe, Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonları raporları (1/137)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 746, 6/348

6 . II . 1947

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kimsesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunması hakkında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 23 . I . 1947 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu arz ederim.

Başbakan

Recep Peker

Gerekçe

Çocukluk meselesini, gerek ferdin, gerek cemiyetin faydası bakımından ele alan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, bu güne kadar gerek Devlet eliyle gerekse özel kurumlar tarafından kurulmuş türlü organların yapmakta olduğu işleri küçümsememekle beraber, bir yandan memleketin otuz bu kadar yıldanberi geçirdiği inkilâpların, sınır değişikliklerinin, muharebelerin ve İstiklâl Savaşının sonunda bir medeniyet dairesinden başka bir medeniyet dairesine geçmemizin ve nihayet içine girmemiş olmakla beraber, tesirlerinden büsbütün uzak kalmamız mümkün olamıyan son dünya harbinin yarattığı yeni hayat, cemiyet ve ekonomi şartlarının tabii neticesi olarak memlekette çocuk dâvası bakımından meydana gelmiş bulunan yeni durumu, öte yandan garp medeniyet aleminin bu alanda yaptığı ilerlemeleri inceledikten sonra, C. H. P. Meclis Gurupunun aldığı karar gereğince bugünkü teşkil ve organlarını artırmak ve genişletmek için çalışmalara başlamıştır. Bu çalışmaların mahsulü olarak hazırlanan kanun tasarısında çocukları iki ayrı yönden, yani :

a) Fert olarak beden sağlıkları;

b) Cemiyetin gelecekte bir hizmet alacak bir üyesi olarak ruh ve ahlâk sağlıkları bakımından mütalâa edilmiştir.

Medeni bir cemiyetin nüfus bakımından kuvvetli olması, elbetteki yalnız belli bir toprak sınırı içinde kalabalık bir insan yığınının bulunması demek değildir. Sayının bir kuvvet haline gelebilmesi için, ferdin beden, ruh ve ahlâk bakımından sağlam olması, ve bağrında yaşadığı cemiyet için faydalı olabilmesi şarttır. Türkiye topraklarının yüz ölçüsü 700. 000 küsur kilometre karedir; bu topraklar üstünde doğan çocukların küçümsemeyecek bir kısmı aileden veya cemiyetten lâıyk olduğu kadar yardım görmediği için birinci ve ikinci çocukluk yaşlarında ölüp gidiyorlar. Sağ kalanların yine küçümsemeyecek bir kısmı ise beden ve ruh bakımından çeşitli ıstıraplarla ömür sürüyor. Buna karşı meselâ Belçika'da 40 000 Kilometre kare toprağın üstünde sağlam, bakımlı ve sefaletten uzak 8 - 10 milyon insan yaşamaktadır.

Şu halde ele alınacak meselelerin başında ilk önce:

a) Nüfusun artırılması;

b) Bu nüfusun cemiyet için her bakımdan faydalı bir unsur olarak yetiştirilmesi ve mümkün olduğu kadar ıstıraptan uzak yaşatılması işleri gelir.

A) Memleketimizde her yıl doğan çocuklarla ölenlerin miktarları hakkında kesin bir rakamımız yoktur. Ancak genel olarak büyük şehirler dışındaki Türk kadınının, doğurganlık niteliğini bugün dahi muhafaza etmekte olduğu kabul edilebilir. Böyle olunca da çocuklardaki ölüm nispetinin azaltılması dâvası ortaya çıkmaktadır.

B) Doğan çocuğu ölümden kurtardıktan sonra beden, ruh ve ahlâkça temiz ve sağlam bir cemiyet unsuru olarak yetiştirmek işi kendini gösteriyor.

İşte bu bakımlardandır ki, tasarının ilk hareket noktaları bu iki mühim dâva oldu. Ancak; şurasını belirtmeyi lüzumlu görürüz ki, elimize aldığımız bu yepyeni dâvada, meşgul olacağımız zümrelerden ne miktar çocukla karşılaşacağımızı tahmin yolu ile olsun bilecek durumda değiliz. İşte bu bakımdan bu yolda ilk adımlar atılırken dar bir çerçeve içinde işe başlamak ve uygulamalarda alınacak sonuçlarla çalışma alanını ve hacmini genişletmek daha uygun görülmüştür.

Çocuğun bir defa sağlam olarak dünyaya gelebilmesi için ananın korunması lâzımdır: Bu iş, Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 155 nci maddesi ve İş kazalarıyla Meslek hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanununun 29 ncu maddesiyle hiç olmazsa çalışan kadın için sağlanmış bulunmaktadır. Gebe olan ana, doğumdan önce ve sonra üçer hafta çalışmayabilir. Bu nokta böylece cemiyetin bir kısım kadınları için çözüldükten sonra çocuğun ve ananın hayatları bakımından arızasız bir doğum işi düşünülmüş, uzun yıllardanberi memleketin bazı yerlerinde faydalı hizmetler görmekte olan doğumevleri açılmış bulunmaktadır.

Bundan sonra doğan çocuğun hastalıklarının sağlatılması ve ölümden kurtarılması işi gelir ki, bunu da hastanelerimizdeki çocuk klinikleriyle, çocuk bakım evleri ve çocuk dispanserleri yapmaktadır.

C. H. P. Meclis Grubunun bize verdiği vazifeyi yerine getirilmek için, bu şekillere daha yenilerini katmak lüzumlu görülmüştür.

Çocuğu ve anasını doğum ârızalarından kurtarmak için doğum evleri esasen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı teşkilâtında mevcut olduğu gibi hazırladığımız sağlık plânında da yeniden birçok doğum evleri ve ayrıca anasının hiç sütü olmayı veyahut sütü yetiştirmeyen veya herhangi bir sebeple emzirilmeyen meme çocukları için süt damlaları ile bir işte çalışan ananın iş saatlerinde çocuğa yaşına göre pastörize süt veren kreşler, çocuk dispanseri ve çocuk hastaneleri açılması düşünülmekte olduğundan bunlar tasarıya alınmamıştır.

1. — Kapalı akciğer veremine tutulan veyahut bu hastalığa istidatlı çocukları parasız, yahut para ile tedavi eden çocuk preventoryumları,

2. — Sıfır yaşından yedi yaşına kadar çocuklar çocuk yuvalarına alınır. Burada tıpkı bir aile ceğinde olduğu gibi şefkatle ve itina ile bakılır, büyütülür ve terbiye edilir. Ruhunda kötü temayüllerin uyanmamasına dikkat edilir. Beden, ruh ve ahlâkça sağlam ve temiz olarak yetişmesine çalışılır. Çocuk burada ana okulu öğrenimi de görür.

3. — Yuvada yetiştirilen çocuk öğrenim çağına girince ilk okula verilir. İlk öğrenimini orada yapar. Ancak yemeklerini Sağlık Bakanlığının açacağı Çocuk Pansiyonunda yediği gibi, pansiyonda yatar, giydirilir ve çocuğun mahrum kaldığı aile terbiyesinin burada verilmesine çalışılır. Bu pansiyona yuvamızın yetiştirdiği çocuklar alınacağı gibi dışardaki ilk öğrenim çağında bulunan kimsesiz, terkedilmiş ve anormal çocuklar da alınacaklardır.

4. — Yedi yaşından yukarda bulunan kimsesiz yoksul ve yersiz yurtsuz çocuklar doğruca müşahede yerlerine getirilirler. Burada beden, ruh ve ahlâk bakımından bir süre müşahede altına alındıktan sonra bunlardan anormal ve on iki yaşından aşağı yaşta bulunanlar, ilk öğrenimlerini yapmak üzere Çocuk Pansiyonuna verilir.

Sakat olanlardan on iki yaşından aşağı ve öğrenim görecek durumda bulunanlar aynı pan-

siyona yerleştirilir. Körler, sağlırsar, dilsizler ve öğrenim göremiyecek olan sakat çocuklar özel yurda gönderilir.

Bedence bir sakatlığı olmayıp ta akıl ve ruh melekeleri öğrenim yapamıyacak kadar geri bulunanlar ise Eğitim Yurduna konulur.

5. — Çocuk pansiyonunda ilk öğrenimi bitiren çocuklar zekâ ve kabiliyetlerine göre ya Millî Eğitim Bakanlığının yatılı öğrenim ve sanat kurumlarına, yahutta devlet endüstri ve tarım kurumlarıyla devlet çiftliklerine verilir. Bunlardan öğrenim ve sanat kurumlarına verilip te öğrenimde başarı gösteremiyenler veyahut Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının korunmasına on iki yaşını bitirdikten sonra girenler de yine devlet endüstri veya tarım kurumu veya işletmelerine verilir.

Burada tembellik, serkeşlik, baltalama vesaire gibi hareketleri yüzünden kalamıyacakları anlaşılan çocuklar Eğitim Yurduna konularak 18 yaşına kadar yurtta bulundurulur. Bu süre içinde kendilerine kaabiliyet ve temayüllerine göre bir sanat öğretebileceği gibi kısa bir zamana sığdırılmış bir ilk öğrenim de verilecektir.

Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile Belediye Kanununun çeşitli daire ve kurumlarla özel idare ve belediyelere çocukluğun korunması bakımından vermiş olduğu görevlerin daha canlı olarak görülebilmesini sağlamak için tasarıya ayrı bir hüküm konulmuştur. (Madde 6).

Kanun tasarısında yazılı kurul ve organlar dışında kişiler, aileler veya kurumlarda bulunan çocukların beden, ruh ve ahlâk bakımlarından sürekli surette gözetilebilmesi için Sağlık Bakanlığına yetki veren bir hüküm tasarıya konulmuştur. (Madde 8).

Korunacak çocukların sağlam bedenli, ruhlı ve müstahsıl hale gelmiş bir fert olarak yetiştirilmesi amaç edinildiğine göre bunlardan çeşitli yerlere yerleştirilen çocukların reşit oluncaya kadar buldukları yerde kalmalarını ve çalışmalarını sağlayacak bir hüküm konulması uygun görülmüştür. (Madde 11). Ancak doğdukları günden on sekiz yaşına kadar olan çocukların korunması görevi alınmış olmasına rağmen Medeni kanunun evlenme yaşında bir süre evvel yaptığı değişiklik ve Medeni Kanunca evlenmenin kişiyi reşit kılması hükmü gözönüne alınarak madde metnine, on sekiz yaş tâbiri yerine reşit tâbirinin kullanılmasına mecbur kalmıştır. Bundan başka korunan çocukları, şehvet hissi veya evlenmek niyeti olmaksızın dahi kaçırarak veya haksız olarak yanında tutanlar hakkında da bir ceza müeyyidesi bulunması lüzumlu görüldüğü için on birinci maddenin metnine bu hususta bir hüküm konulmuştur.

İçişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.
İçişleri Komisyonu
Esas No. 1/137
Karar No. 34

16 . V . 1947

Yüksek Başkanlığa

Kimsesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunması hakkında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Komisyonumuza havale olunmakla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı huzuriyle incelendi.

Tasarının tümü üzerinde açılan müzakerede; kanunun, memleketin çocuk dâvasını gerek Ferdin gerek cemiyetin faidesi bakımından ele aldığı ve Hükümet gerekçesinde de belirtildiği cihetle bu güne kadar tahakkuku üzerinde ısrarla durulan nüfusun artırılması ve bu nüfusun cemiyetimiz için faydeli bir unsur olarak yetiştirilmesi ve imkân nispetinde ıstıraptan uzak yaşatılabilmesi bakımlarından tasarı ile derpiş olunan maksadın yerinde olacağı ve dâvanın tahakkukuna kâfi gelebileceği neticesine varılarak maddelerin müzakeresine geçildi.

Kanunun mevzuunu teşkil eden ve çocuk zümrelerini tâyin ve tarif eden birinci madde Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul olunmuştur.

İkinci maddenin metninde mevcut düzenleme ve denetleme yetkisinin özel idare ve belediyelerin kanuni salâhiyetlerini takyit eder mahiyette ve bu idarelerin muhtariyetlerine aykırı görülmekle Bakanlığın tasarı ile derpiş olunan maksadı sağlamak için özel idare, belediye ve özel kurumlarla işbirliği yapabileceği ve bu hizmetlerin ifası zmnında kurulacak tesislerin her safhasında kendisine denetleme yetkisi verileceği mütalâa kılınmış ve Bakanın da muvafakatiyle madde bu esaslar dairesinde yeniden tedvin edilmiştir.

Tasarının 3, 4, 5 ve 6 ncı maddeleri aynen kabul edilmiş ve 7 nci maddede ihbar mercii olarak gösterilen sağlık teşkilâtı arasına belediye tabiplerinin alınması uygun görülmüş ve bakanlığın bilâhara kurabileceği teşekküller de nazarı itibara alınarak parantez içindeki fıkraya sonuna (ve saire) kelimesi ilâve olunmuştur. Madde metnindeki bakanlığın oradaki temsilcisi

ibaresindeki temsilcisi üzerinde durulmuş, taşra teşkilâtının Vilâyet İdaresi Kanunu ve teşkilât kanunları muvacehesinde temsilci olamayacakları düşünülerek parantezden evvel gelen temsilci kelimesi memur olarak değiştirilmiş ve bu tâdiller bakanlıkça da kabul olunmuştur.

8 ve 9 ncü maddeler aynen kabul olunduktan sonra onuncu maddenin son fıkrasında çocukların yerleştirildiği muhtelif kurumlara tevcih olunan mükellefiyetlerin ademi ifası halinde cezayi bir müeyyide mevcut olması komisyonun tereddüdünü mucip olmuş bilhassa gündeliklerden yarısının Millî bankalardan birine yatırılması mecburiyetinin yerine getirilmemesi halinde henüz reşit olmıyan bu çocukların şahsi alacaklarının istifasında kanuni dâva ehliyetine sahip bulunmamaları ve bakanlığın vesayet müessesesi olmaması itibariyle çalışan çocuklara ait hakların takipsizlik neticesi tehlikeye düşmesi nazarı itibara alınarak maddenin bu mahzurları önliyecek şekilde kuvvei teyidiye altına alınması hususunun Adalet Komisyonunca düşünülmesinin raporumuza derci kabul olunarak diğer maddelere geçilmiş ve 11, 12, 13 ncü maddeler aynen kabul edilmiştir.

Yukarıki tadillerle tasarının heyeti umumiyesi ittifakla tasvip olunmakla havalesi gereğince Millî Eğitim Komisyonuna verilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

İçişleri Komisyonu Baş.	Başkan V.	Sözcü
Tekirdağ	Çoruh	Kars
C. Uybadrn	A. Tütün	
Kâtip		
Isparta	Balıkesir	Bolu
S. Köksal	F. Tiritöglu	H. Ş. Adal
Bolu	Çanakkale	Giresun
İ. Yalçın	Dr. N. Çıtakoğlu	E. Dizdar
Gümüşane	Kocaeli	Konya
A. K. Varınca	C. Aksu	Ş. Ergun
Muş	Siird	Yozgad
H. Onaran	L. Yavuz	İ. Olgun

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 1/137

Karar No. 13

13 . VI . 1947

Yüksek Başkanlığa

Kimsesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunması hakkında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı komisyonumuza havale olunmakla Sağlık ve Sosyal Yardım ve Millî Eğitim Bakanlıkları temsilcileri huzuriyle incelendi.

Tasarının tümü üzerinde açılan müzakere, İçişleri Komisyonunun da raporunda belirtildiği üzere, kanunun, memleketin çocuk dâvasının çok önemli bir cephesini ele aldığı ve kimsesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunması bakımından tasarıda yer almış bulunan hükümlerin esas itibarıyla yerinde olduğu sonucuna varılmış ve ancak maksadın gerektiği gibi tahakkuku için aşağıda yazılan hususların gözönünde tutulması lüzumunun gerekçemizde yer alması komisyonumuza uygun görülmüştür.

1. — Tasarıda yer alan kurumların iyi işleyebilmesi için doktor, mürebbi ve yargıçlar arasında tam bir işbirliği temini,

2. — Bu kurumlarda çalışacak kimselerin bir taraftan beden, ruh ve ahlâk bakımından tehlikede bulunan çocukların terbiyesinde, diğer taraftan anormal, sakat çocukların hayatta kendi kabiliyetlerine göre tutunabilmelerini sağlayacak tedbirler alınması hususunda kendi alanlarında uzman olmaları gerektir. Bundan dolayı henüz memleketimizde bulunmayan bu uzmanların biran evvel yetiştirilmesi için bu alanda başarılı olan memleketlere Millî Eğitim, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca gençler gönderilmesi,

3. — Dâvanın önemli bir kısmı çocuk huku ile ilgili bulunduğu için Garp memleketlerinin hepsinde kurulmuş bulunan ve yalnız suçlu çocuk konuları ile değil, her hususta bakım ve korunmaya muhtaç olan çocuklarla da meşgul olan çocuk mahkemelerinin de memleketimizde biran evvel kurulması,

4. — Kurulacak kurumlarda çeşitli sebeplerle kournacak ve yetiştirilecek olan çocuk-

ların veli veya vasisinin maddi durumu müsait olanlarından maddi durumlarına uygun bir ücret alınması ve bu suretle bir taraftan masrafa katılmalarının temini diğer taraftan bu çeşit sosyal yardım işlerinde ilgililerin de iştiraklerinin tabii bir vazife olduğu zihniyetinin yerleştirilmesi,

5. — Sosyal yardım işlerinin yalnız Devlete ayrılan para ile yürütülmesine imkân olmadığından ve dünyanın birçok zengin ve ileri memleketlerinde vatandaşların şahsi teşebbüsleri devletten daha geniş ölçüde yer aldığından tasarıda yazıldığı üzere özel kurumlarla esaslı bir işbirliği temin edilmesi ve ayrıca bırakmış olduğu vâkıflarla yardım duygusunun büyüklüğünü ve yüksekliğini göstermiş bulunan milletimizi bu konuda teberrua çağırarak tedbirlerin alınması,

6. — Dâvanın önem ve şümülü dolayısıyla sırf bu işlerle meşgul olacak hükmi şahsiyeti haiz bir umum müdürlük kurulması,

7. — Tasarıya göre kendileriyle meşgul olacak çocuk zümreleri geniş ve çeşitli olduğundan ve hepsini birden ele almaya imkân bulunmadığından en evvel ele alınacak zümrenin avare çocuklar olması,

8. — Tasarının şümülü içine giren çocukların 18 yaşına kadar korunması esas olduğuna göre kör, sağır, mâlûl olanların 18 yaşını bitirdikten sonra Çalışma Bakanlığınca münasip bir işe yerleştirilmeleri ve bunlar için koruyucu tedbirler alınması;

9. — Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmede yukarıdaki hususların gerekçemizde yer almasını lüzumlu gören Komisyonumuz Hükümet gerekçesinde yazıldığı üzere « İlk adımlar atılırken dar bir çerçeveye içinde işe başlamak ve uygulamalarda alınacak sonuçlara göre çalışma alanını ve hacmini genişletmek » fikrine esasta taraftar olmuş ve bu düşünüşü memleketimizde yepyeni olan bu işte şümulendirmelerden evvel daima dar sahalarda yapılacak

tecrübelerden alınacak sonuçlara göre hareket edileceği ve ilk adımların tecrübe mahiyetinde olacağı mânâsında anlamış ve bu hususun gerekçemizde belirtilmesini uygun görmüştür.

Maddelerin müzakeresi sırasında aşağıda gösterilen ilâve ve değişikliklere lüzum görülmüştür :

A) Tasarımın birinci maddesi doğuştan anormal bulunan çocukları içine almadığı için maddenin buna göre değiştirilmesi uygun görülmüştür.

B) İkinci madde İçişleri Komisyonunca teklif edilen şekilde kabul edilmiştir.

C) Üçüncü maddede (e) fıkrasında (Eğitim yurtları) yerine eğitim kelimesinin şümulü gözönünde tutularak ve bu yurtlarda esaslı hedefin yetiştirme olduğu düşünülerek (Yetiştirme yurtları) denilmesi uygun görülmüş ve zihni gerilik ile eğitim zorlukları gösteren çocukların aynı müesseselerde birleştirilmemelerini temin için aynı fıkranın yanına, parantez içinde (Zihnen geri olanlarla, Devlet endüstri, tarım kurumları, Devlet çiftlikleri ve benzerlerinde eğitim sebepleri ile kalamayanlar için ayrı ayrı olmak üzere) cümlesinin eklenmesi kabul edilmiştir.

D) Üçüncü maddede yazılı olan bütün kurumların program ve yönetmeliklerinin hazırlanmasında Millî Eğitim Bakanlığının işbirliği gerekli olduğundan dördüncü maddede (Çocuk yuvaları ile yetiştirme yurtları) yerine (Kurumları) kelimesinin konulması uygun görülmüştür.

E) Beşinci maddede eğitim yurtları yetiştirme yurtları olarak değiştirilmiştir.

F) Altıncı maddede Umumi Hıfzıssıhha Kanununun bahsedilen maddeleri arasında yer alan 161 nci maddenin son fıkrasında «altı yaşından sonra metrük çocukların himayesi ve tahsil ettirilmesi Maarif Vekâletince deruhde olunur» denildiğinden ve elinizdeki kanun tasarısı metruk çocukların koruma vazifesini Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına verdiğiinden tasarıya 13 nci madde olarak Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 161 nci maddesinin son fıkrasının kaldırılmış olduğunun yazılması uygun görülmüştür.

G) Yedinci maddede İçişleri Komisyonunun teklifi esas tutularak zikredilen kurumlar arasında okul idarelerinin de konulmasının lüzum

ve faydası düşünülerek belediye dairelerinden sonra okul idarelerinin yer alması uygun görülmüş, metin içinde (öğrendiği halde) kelimelerinin yerine (öğrenince) ve (temsileiler) yerine (bu memurlar) denilmesi yerinde görülmüş ve mesuliyet bakımından haberlerin yazılı olarak verilmesinin zarureti düşünülerek metne (Sulh yargıcına) kelimelerinden sonra (yazı ile) kelimeleri ilâve olunmuştur.

H) Sekizinci madde Hükümet teklifi aynen kabul olunmuştur.

I) Dokuzuncu madde bir yanlışlığa meydan vermemek üzere (yatılı öğrenim ve sanat kurumlarına) kelimelerinden sonra (kanunları uyarınca imtihanları başarmak şartıyla) kelimelerinin ilâvesi uygun görülmüştür.

K) Onuncu maddenin son fıkrası hakkında İçişleri Komisyonunun gerekçesindeki düşünceler haklı görülmüştür.

M) Onbirinci maddenin son fıkrasının kurumdan çıkarılmayı yalnız muayyen maksatlarla tahdit ettiği ve başka sebeplerle de kaçırılma mümkün olacağı için çıkarılması ve mevzuatımıza göre kaçırılmalara karşı ne gibi cezai tedbirler alınması gerektiğinin Adalet Komisyonunca düşünülmesinin raporumuza derci kabul edilmiştir.

N) Onikinci madde olarak anormal, kör, sağır çocuklar için uzmanlar yetiştirilmesini sağlamak amacıyla tasarıya yeni bir hüküm ilâve edilmiştir.

O) Onüçüncü madde olarak Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 161 nci maddesinin son fıkrasının kalktığını bildiren bir hüküm konulmuştur.

R) Bu suretle tasarının 12 nci maddesi 14 ncü olmuş ve Hükümet teklifi aynen kabul edilmiştir.

S) Tasarının 13 ncü maddesi de 15 nci madde olmuş ve bu maddede kanun hükümlerinin bir kaç bakanlığı birden ilgilendirmesi dolayısıyla (Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı) yerine (Bakanlar Kurulu) denilmesi kabul edilmiştir.

Yukarıdaki değişiklikler ve ilâvelerle tasarı-
nın tümü oy birliğiyle kabul edilerek havalesi
gereğince Çalışma Komisyonuna verilmek üzere

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Eğitim Ko. Başkanı	Bu R. Sözcüsü	Bingöl	Çorum	Erzurum
Manisa	Kars	T. Banguoğlu	H. Ilgaz	C. Dursunoğlu
R. N. Edgüer	T. Taşkıran	İzmir	Kocaeli	Maraş
Kâtip		E. Çınar	A. Dikmen	Dr. K. İdil
Urfa	Ankara	Maraş	Tekirdağ	Trabzon
S. K. Yetkin	A. R. Bekman	E. Soysal	E. Ataç	M. R. Tarakçioğlu
	Balıkesir			
	E. Çeliköz			

Çalışma Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Çalışma Komisyonu

Esas No. 1/137

Karar No. 10

29 . VIII . 1947

Yüksek Başkanlığa

Kimsesiz ve terkedilmiş çocukların korunması hakkında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulup Millî Eğitim Komisyonundan sonra Komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarısı, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanıyla Millî Eğitim temsileisi huzurunda incelendi.

Tasarı; memlekette kimsesiz ve terkedilmiş çocukların korunması ve bu çocukları ferden kurtarmakla beraber beden, ruhan, ve ahlâkan yetiştirmek suretiyle de cemiyete faydalı kılmak maksatlarını da ele almış bulunması itibariyle tamamiyle yerinde görülmüş ve tümü üzerinde mutabakat hâsıl olduktan sonra maddelere geçilmiştir.

Komisyonumuz:

1. — Tasarının kastı kimsesiz ve metruk çocukları korumak olduğundan bu çocukların; normal, anormal ve geri vasıflarıyla tarif ve tefrikinde bir fayda görmemiş ve başlığı tadil ederek (anormal) kaydını kaldırmayı tensip etmiştir.

2. — Tasarının başlığından (anormal) kelimesi kaldırılmakla beraber birinci maddeyi de kabul ederken bu ciheti nazara almıştır.

Filhakika tasarının ruh, maksat ve gayesine göre; sıfır yaşından 12 yaşına kadar kimsesiz çocukları toplamak ve 18 yaşına kadar yetiştirmek esasıdır. O halde bu esasa göre normal, anormal ve geri gibi tasniflere lüzum görülmemiştir.

Hükümetin tasarısında maddenin yazılışı daha şumullü görülmüş ve alehtlak kimsesiz ve

metruk çocukların korunmasını istihdaf etmiş bulunması itibariyle Millî Eğitim Komisyonunun kabulü gibi doğuşundan evvel veya sonra gibi bir takım kayıtlarla anormallik tarifelerine de gidilmesi ciheti yerinde bulunmamıştır.

3. — 3, 4, 5, 6, 7 nci maddeler Millî Eğitim Komisyonunun kabul ettiği şekilde tensip edilmiştir.

4. — 8 nei madde Hükümetin teklifi muvafık görülerek aynen kabul edilmiştir.

5. — 9 neu madde Hükümetçe tanzim edilirken; bu kanun gereğince korunmakta olan çocukların ilk öğretimlerini bitirmeleriyle Millî Eğitim Bakanlığı yatılı okullarına parasız kabul edilmelerini âmir bir hüküm olarak nazara almıştır.

Millî Eğitim Komisyonu ise (Kanunları uyarınca imtihanları başarmak suretiyle) kaydını koyarak maddeyi tadil etmiştir.

Komisyonumuz; bütün memleket çocuklarına şâmil olan ve eşit haklar bahşeden okullara paralı veya parasız girme ve sınav usullerinin değiştirilmesini mucip bir sebep görmemiş ve bu çocukların tercihi gibi üstün bir hakkı yerinde görmiyerek ve maddeyi tamamiyle tadil ederek; bu yurtlarda bulunan çocukların kabiliyetlerine göre Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tensip ve tefrik edilen okullara nehari olarak kabulünü yerinde bulmuştur. Diğer yatılı meceani girecek çocuklar için mahsus kanunlarına göre imtihanı verip girmek her çocuğun hakkı olduğundan bu usule dokunulmamıştır.

Yalnız komisyonumuzun burada yurttaki çocukların nehari olarak kabulünün mecburiyetini kabulü sebebi şudur: Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının birçok masraflarla açacağı yurtlardan bazılarında fazlaca çocuğun bulunması ve o şehir ve kasabada okulun gayrikâfi bulunmasıyla bu kimsesizlerin açıkta kalmamasını ve okutacağım diyerek Bakanlığın on, onbeş, yirmi çocuk için okul olan yerlerde yurt açmak zaruretlerine sokulmaması veya çocukların tahsilden mahrum bırakılmamasıdır.

6. — 10 ncu madde; hükümetin teklifi veçhile kabul edilmiş, ancak muvaffak olamıyan çocuklardan yalnız (Yatılı) olanlar değil mutlak olarak okullarda muvaffak olamıyan çocukların lüzumu olan yerlerde yerleştirilmesi şeklinde tadili eihetine gidilmiştir. Bu suretle maddeden (Yatılı öğrenim) cümlesinden yalnız (Yatılı) kelimesinin kaldırılması tensip edilmiştir.

7. — Bu madde Millî Eğitim Komisyonunun kabulü şeklinde tesbit edilmiştir. Ancak cezai ahkâmın konulması hususunda ayrıca bir maddeye lüzum yoktur. Zira küçükleri kaçıranlar şehvet hissi olsun olmasın evlerinde alıkoyanlar veya herhangi bir suretle küçükler üzerinde fena muamele yapanlar hakkında Ceza kanunumuzda ahkâm mevcuttur. Onun için cezai ahkâmı ihtiva eden ve Millî Eğitim Komisyonu tarafından kaldırılan fıkraların ilgası komisyonumuzca da muvafık görülmüştür.

8. — Millî Eğitim Komisyonu; anormal, kör, dilsiz ve sağır çocuklar için Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığının birleşerek, uzman yetiştirmelerini bir madde haline koymuş ise de, esasen bu gibi çocukları koruma ve yetiştirme ödevini kanunen üzerine alan ilgili Bakanlar öğretmen, organ yetiştirmek salâhiyet, hak ve vecibelerini üzerlerine almış demektir.

Onun için bu hususun ayrıca bir madde ile hükümlerine alınması yerinde görülmemiştir.

9. — Bu tasarrımın, sıfır yaşından itibaren kimsesiz ve metruk çocukların himayesini Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına vermesi hasebiyle hakikaten İlfızısıhha Kanununun 161 nci maddesinin son fıkrasına lüzum kalmamıştır.

Bu cihetle, bu fıkranın kaldırılmasına dair 12. nci maddenin kabulü yerinde görülmüştür.

10. — 14 ncu madde Hükümetin teklifi veçhile kabul ve kanunun esas tatbiki Bakanlığa ait olması itibariyle Bakanlar Kuruluna vermenin matlûp sürati temin etmeyeceği gözöüne alınarak tatbik salâhiyeti Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına verilmesi muvafık olacağı düşünülmüş ve kabul edilmiştir.

11. — Bu tasarrımın hedefi kimsesiz ve yoksul ve metruk çocukları sefaletten çekmek ve onlara cemiyet içinde ferdî ve içtimai bir kıymet ve kudret vermektir. Bu da; Sosyal Yardımla kabildir ve nitekim bu cümleden hareket edilmiş iken tasarıda bu kurullara teberru eiheti ele alınmamıştır. Bunun sebebi, mevcut mevzuatımızın teberrü hususundaki hassas hükümleridir. Binaenaleyh, bu tasarı dâhilindeki kurulları doğrudan doğruya teberru kabulü formülünün kısa yoldan hazırlanması ve bu hususta talimatta yol iraesıyla tatbikin ve haricî yardım unsurunun ana işe maledilmesi yerinde olur, mütalâası Komisyonumuzda yer almıştır.

Tasarı yukarıda arz edilen mütalâa ve tadilleriyle ekseriyetle kaleme alınarak Adalet Komisyonuna sunulmak üzere Meclis Yüksek Başkanlığımıza sunulur.

Çalışma Ko. Baş. Sözcü Kâtip
Zonguldak Denizli Zonguldak
E. Erişirgil H. Oral A. R. İncealemdaroğlu
Muhallifim.
Aşağıda yazılıdır.

Afyon K.	Bursa	İstanbul
A. Veziroğlu	C. Öz	F. N. Çamlıbel
İzmir	Çoruh	Mardin
S. Odyak	A. Çoruh	A. Kalav
Seyhan	Zonguldak	Zonguldak
A. R. Yüreğir	İ. Ergener	Ş. Koçer

Kör, dilsiz ve sağırın okulları meselesiyle çocukların toplanma ve yetiştirilenlerin birleştirilmesi hususlarındaki hükümlere muhalifim.

Denizli Milletvekili
Sözcü
Hulûsi Oral

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 1/137

Karar No. 37

3 . I X . 1947

Yüksek Başkanlığa

Kimsesiz, terkedilmiş çocukların korunması hakkında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı diğer komisyonların tadilleriyle Komisyonumuza havale buyurulmakla Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı ve temsilcileri huzuriyle incelendi.

Tasarı kimsesiz, terkedilmiş, ailesi tarafından ihmal edilmiş çocukların ahlâk, sıhhat, eğitim ve öğretim bakımlarından esaslı bir dâvasını ele aldığı memnuniyetle müşahede edilmiş ancak dâvanın ehemmiyet ve vüsati itibariyle Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığından ihdas edilecek bir müdürlükle ve Devlet bütçesinden ayrılacak tahsisatla maksadın elde edilemeyeceği anlaşılmış tüzel kişiliği haiz bir genel müdürlük kurularak hayırseverlerin yardımları da temin edilmek suretiyle geniş bir teşkilât yapılması muvafık olacağı mütalâa kılınmış ise de teşkilât ve denet bakımlarından bütçeyi alâkadar eden bu konunun Bütçe Komisyonunda incelenmesi temennisiyle tasarının tümü yerinde görülerek maddelere geçilmiştir.

Çalışma Komisyonunun hazırladığı birinci maddede koruma ve yetiştirmenin (18 yaşını bitirinceye kadar) devam edeceği yazılmış ve diğer maddelerde reşit oldukları zaman tâbi oldukları muameleye ait hükümler tedvin edilmiş olduğu görülmüştür.

Medeni Kanun mucibince 18 yaşını bitirenler reşit olacakları gibi evlenme halinde 18 yaşını bitirmemiş çocuklar da reşit sayılırlar. Evlenmiş ve bir aile yuvası kurmuş olan, medeni haklarını kullanmağa ehil bulunan evli kız veya erkek bir çocuğu kurumlarda tutmak doğru ve caiz olamayacağından «18 yaşını bitirinceye kadar» cümlesi yerine «Medeni Kanunun 11 nci maddesi gereğince reşit oluncaya kadar» cümlesi yazılmak suretiyle madde kabul edilmiştir.

İçişleri Komisyonunun ikinci, Millî Eğitim Komisyonunun 3, 4, 5 nci ve Hükümetin 6 nci

maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Hükümetin 7 nci maddesi aynen kabul edilmiş fakat vesayet dairelerinin bu kanun muvacehesindeki durumlarını aydınlatmak zaruri görülmüştür.

Kimsesiz, terkedilmiş, ana ve babası tarafından velâyet hakkı suiistimal veya fahiş surette itmal olunmuş çocuklar için vesayet daireleri vasi tâyin etmek, çocuğu bir aile veya müesseseye yerleştirmek, çocuğun geliri varsa bu gelirden masrafı ödettirmek, masrafı ana ve babaya yüklemek gibi salâhiyetleri mevcut olduğundan vesayet dairelerinin halin icabına, şartlara ve imkânlara göre gereken tedbirleri alacağına dair maddeye fıkralar ilâve olunmuştur.

Hükümetin 8 nci Çalışma Komisyonunun 9 ve 10 ncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Millî Eğitim Komisyonunun 11 nci maddesini aynen kabul eden Komisyonumuz Kurumlarda bulunan çocukları kaçıranlar, yanlarında alkolikler hakkında cezai bir müeyyideye lüzum olduğunu müşahede ederek Türk Ceza Kanununun 182 nci maddesinde yazılı hallerin vukuunda aynı maddede yazılı cezaların verilmesini kabul etmiştir. Mezkûr madde, 15 ve 12 yaşlarını bitirmemiş çocuklara karşı işlenen suçlar hakkında ceza tertip etmiştir.

Kurumlarda bulunacak çocuklar ise reşit oluncaya kadar Kurumlarda kalacaklardır. Bu da 18 yaşını bitirinceye kadar veya evlenme suretiyle reşit olacakları zamana kadar devam edeceğinden Kurumu terk veya Kurumdan çıkarma hak ve salâhiyeti gelmemiş olan çocuklara karşı işlenen suçun da cezalandırılması tabii olduğundan fıkra ona göre kaleme alınmıştır.

Çalışma Komisyonunun 12 nci maddeyi aynen ve Hükümetin 12 nci maddesi 13 ncu madde olarak kezalik aynen kabul edilmiştir.

Tasarı yalnız Sağlık ve Sosyal Yardım ve Millî Eğitim Bakanlıklarını alâkadar etmeyip

Adalet, İçişleri ve Maliye Bakanlıklarını da ilgilendirdiğinden 14 ncü madde de kanunun Bakanlar Kurulunun yürüteceği şeklinde tadil edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Ko. Baş. Bu Rapor Sözcüsü Kâtip
Trabzon Kayseri
R. Karadeniz S. A. Feyzioğlu
Antalya Balıkesir Bursa
N. Aksoy O. N. Burcu A. Konuk

Denizli Diyarbakır Erzinean
N. Küçüka F. Kalpagil A. Fırat
Isparta Kastamonu Manisa
R. Güllü Dr. F. Ecevit F. Uslu

Rize Müessese vesayeti sistemi
Dr. S. A. Dilemre nin kabul edilmemesine ve
müesseseye tüzel kişilik
hakkının verilmemesine mu-
halifim
Konya
H. Karagülle

Bütçe Komisyonu Raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 1/137
Karar No. 58

21 . II . 1948

Yüksek Başkanlığa

Kimstesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunması hakkında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 6.II.1947 tarih ve 6/348 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Millî Eğitim, İçişleri, Çalışma ve Adalet Komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza verilmekle Maliye Bakanım Halit Nazmi Keşmir ve Millî Eğitim Bakanım Reşat Şemsettin Sırer ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Behçet Uz hazır oldukları halde incelenip görüşüldü.

Onyedinci asırdanberi Garp memleketlerinde ele alınan ve üzerinde yüz yıllarca çalışılan kimsesiz ve terkedilmiş çocuklar meselesi, yurdumuzda ve bilhassa büyük şehirlerimizde Türk cemiyetini rahatsız eden, içtimai ahlâk ve düzenini bozan büyük bir dâva haline gelmiştir.

Bu bakımdan Komisyonunuz, yalnız Devlet olarak değil milletçe bu dâvayı benimsiyerek işin yürütülmesini ve işin ehemmiyetine uygun teşkilâtın vücuda getirilmesini fikir birliği halinde mütalâa etmiştir. Noksan tedbirlerin ve yarım teşkilâtın doğuracağı tepkileri önceden hesaba katarak dâvanın muvaffak olması için ısrarla üzerinde durulmasını temenniye değer mahiyette bulmuştur.

Hükümet tarafından hazırlanan ve diğer

komisyonlar tarafından tetkik buyurulan tasarımı inceliyen Komisyonumuz, hazırlanan tasarının mevcut kanunlarımızla olan münasebetini esas olarak almıştır. Herşeyden önce, bu kanunla korunması ve yetiştirilmesi düşünülen çocukların kimler olduğu üzerinde duran Komisyonumuz, bu eihetin vuzuh ve sarahatle, tatbikatta Anayasa, Türk Medeni kanunu, Türk Ceza Kanunu ile sair kanunlarla tearuz teşkil etmesi ve konulacak hükümlerin işler halde bulunmasına bilhassa itina göstermiştir.

Tasarı, içersinde kimsesiz ve terkedilmiş çocukların korunmasını ve yetiştirilmesini istihdaf ettiğine göre tasarı başlığındaki «anormal» kaydna lüzum görülmemiştir. Devletçe ele alınması icabeden çocuğun birinci maddede yazıldığı üzere; gözetme, koruma, bakım eksikliğinden dolayı beden, ruh ve ahlâk gelişmeleri tehlikede ve cemiyet için zararlı hale gelmesi melhuz bulunan, ana ve babadan ve cemiyet içersinde her türlü himayeden mahrum olan kimsesiz çocuklarla ana ve babası belli olmıyan ve Türk Medeni Kanununa göre ana ve baba tarafından velâyet hakkının lâyikiyle kullanılması yüzünden cemiyet içinde aylak geçinen metrûk çocukların Medeni Kanununun 11 ncü maddesine göre reşit oluncıya kadar bakılması, yetiştiril-

mesi ve cemiyete yarar hale getirilmesi hedef olarak alınmıştır.

Tasarımın ikinci maddesiyle, arzolan maksat için kurulacak kurumlar tesbit olunmuş. üçüncü madde ile de çocukların hangi makam ve memuriyetler vasıtasıyla korunacağı esas belirtilmiştir.

Durumu, birinci maddede yazılı bir çocuğun mevcudiyetine muttali olan üçüncü maddede yazılı resmî merciler, işi hemen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının o yerdeki memurlarına haber vermeye mecbur tutulmuş ve bu suretle ele geçen çocuğun sağlığı hakkında gerekli tedbirler alındıktan sonra velâyet hakkının gereği gibi kullanılıp kullanılmadığını ve velâyetin nez'ini gerekli kılan sebeplerin mevcudiyetini tetkik ve tahkik için Medeni Kanun hükümlerine göre işin incelenmesinin Vesayet dairelerine tevdi zarurî görülmüştür.

İkinci maddeye göre kurulan kurumların Devlet bütçesiyle yaştırılması zarurî olup bir cemiyet meselesi olan kimsesiz çocukların korunması ve yetiştirilmesi işine esasen bu işle vazifeleri icabı ilgili bulunan diğer Devlet daire ve müesseseleriyle özel ve tüzel kişilerin katılması derpiş edilmiş ve yetiştirme yurtlarının kazançlarıyla müsamere ve pul hasılatı da gelir kaynakları arasında alınmıştır.

Beşinci madde ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının bu işlerle ilgili Devlet daireleriyle, özel, tüzel kişiliği haiz kurumlarla da işbirliği yapabileceği ve denetleme hakkı tesbit olunmuştur.

Eğitim ve öğretim görevini de ifa edecek olan kurumların Millî Eğitim Bakanlığı ile birlikte bu işleri yürütmesi esas altıncı madde ile kabul edilmiştir.

Bu kanun gereğince korunmakta olan çocuklardan normal olarak tahsillerini yapacak kabiliyet ve istidatta olanların Millî Eğitim Bakanlığının bu hususlarla ilgili kural, nizam ve talimatları dairesinde tahsillerini ikmal etmesi tabii görülmüştür. Asıl cemiyet için zararlı olması melhuz olan ve normal şekilde tahsillerini ikmal edemiyenlerle hiç öğrenim görmeden on iki yaşını bitirmiş olan çocukların iş ve güç sahibi edilmesi işinin prensipleri yedinci maddede tesbit olunmuştur.

Yetiştirme yurtlarında ve Devlet fabrika ve çiftlikleri, Devlet Ziraat İşletmeleri ve benzeri

Devlet Kurumlarıyla özel fabrika ve iş sahipleri yanında çalışacak çocukların ücretle çalıştırılması esas kabul edilmiş ve çocuğa yapılacak masraflar indirildikten sonra geri kalan kısmının tasarıda yazılı şekiller dairesinde Millî bankalardan birisinde çocuk namına biriktirilmesi ve reşit olduktan sonra bu paranın çocuğa verilmek suretiyle onun cemiyet içerisinde tutumunu sağlayacak hükümler konmuştur.

Türk Medeni Kanununun 398 nci maddesine göre vesayet altındaki kimse vasisinin izni ile çalışarak kazandığı malları bizzat idare etmek hakkını haiz bulunduğundan çalışan çocuğun emeği karşılığı elde ettiği ücreti sarfetmemesini teminen bu maddenin uygulanmaması muvafık görülerek sekizinci maddeye hüküm konulmuştur.

Kurumlara ve iş sahipleri yanında korunmakta ve yetiştirilmekte olan çocuklara karşı Türk Ceza Kanununun 182 nci maddesinde yazılı fiilleri işliyenler hakkında bu maddede yazılı cezaların verileceği ilâve olunmuştur.

Sanat atelyelerinin ve işyerlerinin döner sermaye ile işletilmesi işin icabına uygun görülmüş ve tasarımın 12 nci maddesiyle çocuk namına bankaya para yatırılması halini düşünerek cezai müeyyede konulmuştur.

Tasarımın on üçüncü maddesiyle kurum ve yetiştirme yurtlarının kazanç, muamele, bağış, müsamere ve pul gelirlerinin vergiden muafiyeti ve on dördüncü madde ile de çalıştırılan çocukların ölümü halinde kanuni mirasçuları bulunmadığı takdirde birine paralarının Hazine yerine Yetiştirme yurtlarına intikali esasını temin edecek hükümler konmuştur.

Bu esaslar dairesinde yeniden hazırlanan tasarı havalesi veçhile Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan V.	Bu Rapor Sözcüsü	
Diyarbakır	Konya	
İ. H. Tıgrel	S. Cumralı	
Kâtip		
Ankara	Ankara	Amasya
F. Öymen	N. C. Akkerman	A. Eymir
Aydın	Bursa	
Gl. R. Alpmen	Dr. M. T. Simer	
Diyarbakır	Eskişehir	
	Muhallifim	
Ş. Uluğ	A. Potuoğlu	

İzmir
A. İnan

Samsun
M. A. Yörüker

Elde edilen bilgilere göre, Türkiye'de on beş bin kadar kimsesiz, 51 bin kör, 40 bine yakın sağır, dilsiz, 50 bin kadar da topal, çolak, kambur çocuk vardır. Çocuk nüfusunun % 10 u nispetinde zekâları noksu anormal çocuk bulunduğu anlaşılmaktadır.

Kimsesiz ve terkedilmiş çocuklar dâvası

memleketimizde küçümsenemeyecek derecede önemlidir. Yarım iş kötü iştir. Ele alınan dâvanın muvaffak olması için işin ehemmiyetiyle münasip teşkilât yapılması ve bu işin bir Genel Müdürlük tarafından yönetilmesi mülâhazasındayız.

Amasya	Balıkesir	Kocaeli
A. K. Yiğitoğlu	E. Allan	Dr. F. Ş. Bürge
Konya		Tokad
S. Çınralı		R. A. Sevengil

Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu raporu

T. B. M. M.

S. ve S. Y. Komisyonu

Esas No. : 1/137

Karar No. : 7

21 . V . 1948

Yüksek Başkanlığa

Kimsesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunması hakkında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanıp Başbakanlığın 6. II. 1947 tarih ve 6/348 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan kanun tasarısı Millî Eğitim, İşleri, Çalışma, Adalet ve Bütçe Komisyonları raporlarıyla birlikte Komisyonumuza verilmekle Maliye Bakanlığı temsilcisi ve Millî Eğitim Bakanı Reşat Şemsettin Siner ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Dr. Behçet Uz olduğu halde incelenip görüşüldü:

Hükümetin ve Komisyonların gerekçesiyle de açıklanan ve tebarüz ettirilen kimsesiz çocuklar dâvasının eğitim ve sosyal yardım bakımından önemini lâıyk olduğu dikkatle göz-önünde tutan Komisyonumuz hem cemiyeti her gün gördüğü acıklı sahnelerin mânevî istira-bından kurtarmak ve hem de kimsesiz çocukları cemiyet için huzursuzluk kaynağı olmaktan çıkararak cemiyete faydalı birer vatandaş olmak inkânını sağlayacak olan bu kanun tasarısının tatbikatta daha verimli olmasını ve bu yardımın şumulünü genişletmek gayesiyle esaslı incelemeleri yapmak üzere teşkil ettiği Su Komisyonunun raporunun müzakeresinden sonra prensipte bazı tadilatı lüzumlu görmüştür.

Gerek Hükümet ve gerekse Komisyonlardan çıkan kanun tasarısı kimsesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunmasını ve yetiştiril-

mesini Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca vazife olarak vermektedir.

Komisyonumuz uzun tartışma ve tetkik sonunda yedi yaşına kadar normal ve anormal çocuklarla yedi yaşından büyük anormal çocukların Sağlık Bakanlığı tarafından ve yedi yaşından yukarı normal çocuklarla kör, sağır ve dilsizlerin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından korunma ve yetiştirilmesini daha uygun görmüştür.

Komisyonumuzu bu noktai nazara taraftar kılan sebepler şunlar olmuştur.

1. Normal çocukların gerek eğitim ve gerekse öğretimde Millî Eğitim Bakanlığı daha salâhiyetlidir.

2. Bu vazifenin Sağlık Bakanlığında kalması ayrıca muhtelif mektep ve müesseselere muvazi pansiyon açmak ihtiyacını gösterecek ve böylece bütçeye yükletilen masraf tabiatıyla çok olacaktır.

3. Bu suretle normal ve anormal çocukların bir arada kalmaması kesin olarak temin edilmiş olacaktır.

4. Millî Eğitim Bakanlığı, Darüleytam müesseselerinin çocuklar üzerinde tecrübe ile sabit olan menfi ve kötü tesirlerini ileri sürerek bu gibi müesseselerin açılmamasını tavsiye etmektedir. Eğer yedi yaşından yukarı normal çocukların bakılması Sağlık ve Sosyal Yardım

Bakanlığına bırakılacak olursa bütçe imkânları dolayısıyla Bakanlık ister istemez toplu pansiyonlar açmak zaruretinde kalacaktır ki, bu da Millî Eğitim Bakanlığının tavsiyesine uygun olmayacaktır. Halbuki Millî Eğitim Bakanlığı bu vazifeyi üzerine alacak olursa kendi idaresinde olan İlkokul, sanat okulu ve enstitülerin pansiyonları veya yeniden açacağı ve tevsi edeceği pansiyonlarla bu ihtiyaca cevap vermiş olacak ve bu suretle hem tasarruf imkânları elde edilecek hem de bu çocuklar cemiyyet içinde kimsesizliklerini duymadan yetişebileceklerdir.

Tasarı, hükümleriyle kimsesiz ve terkedilmiş çocukların korunmasını ve yetiştirilmesini istihdaf ettiğine göre tasarı başlığındaki «Anormal» kaydına komisyonumuz da Bütçe Komisyonu gibi lüzum görmemiş ancak bu kanuna teşkilât kadrolarını eklemiş olduğumuzdan başlık o şekilde değiştirilmiştir.

Tasarının birinci maddesi; yukarıda arzettiğimiz sebepler dolayısıyla, sıfır yaşından yedi yaşına kadar olanlar ile yedi yaşından yukarı anormal ve fena itiyatlar kazanmış bulunanların reşit oluncaya kadar korunması, gözetilmesi, bakımı ve tedavisi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına, yedi yaşından yukarı normal çocuklar ile sağır, dilsiz ve körlerin reşit oluncaya kadar gözetilmesi, korunması, bakımı, yetiştirilmesi, iş ve güç sahibi olacak hale getirilmesi ve okutulması Millî Eğitim Bakanlığına aittir şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 2 : Birinci maddeye göre alınacak çocukların ilk tetkik ve tefriki için kurulacak müşahade ve ayırma yurtlarını Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının kurması ve idare etmesi komisyonumuzca uygun görülmüş ve bu hüküm ikinci madde olarak yeniden tedvin edilmiştir.

Madde 3 : Bu madde esas tasarıda ikinci madde olarak yalnız Sağlık Bakanlığına verilen işleri görmek için bazı müesseseler açmağa âmir idi. Prensipteki değişiklik dolayısıyla yeni madde Sağlık ve Sosyal Yardım ve Millî Eğitim Bakanlıklarına verilen işleri görmek için müesseseler açtırmaktadır.

Madde 4 : Bu madde birinci madde hükmüne giren çocukların hangi makamlar tarafından Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının o yerdeki memurlarına haber vermelerini mecbur kılan hükümlerle vesayet daireleri kararıyla ku-

rumlara yerleştirilen çocukların veli veya vasilere tarafından iâşe ve ibateleri için alınmasına karar verilen paraların Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı emrine yatırılmasını âmirdir.

Madde 5 : Bu madde Bütçe Komisyonunun dördüncü maddesidir.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının birinci madde hükmüne göre yapacağı işleri sağlamak için bütçesine her sene konacak ödenek tâbiri Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı Bütçesine konacak ödenek diye değiştirilmiştir.

Madde 6 : Bütçe Komisyonunun beşinci maddesidir ve Millî Eğitim Bakanlığı ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı birinci maddede yazılı kendi bakanlıklarına ait işleri sağlamak için Devlet daire ve kurumlarıyla belediye Özel İdare ve özel dernekler ile işbirliği yapar ve bu hizmetleri her safhasında denetler şeklinde değiştirilmiştir.

Bütçe Komisyonunun altıncı maddesine, prensipte ve yukarıki maddelerde yapılan tadil dolayısıyla lüzum kalmadığından tasarıdan çıkarılmıştır.

Madde 7 : Bu maddenin (A) fıkrası Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yerine Millî Eğitim Bakanlığı tarafından diye tashih edilmiştir ve (B) fıkrasındaki “doğru ve ahlâklı oldukları yetiştirme yurtlarına tesbit olunanlar, cümlesinin kaldırılması Komisyonumuzca daha uygun görülmüştür.

Madde 8 : Bütçe Komisyonunun 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 9 : Bütçe Komisyonunun dokuzuncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 10 : Bütçe Komisyonunun bu maddesi, ikinci maddede yazılı kurumlarla yerine ikinci ve üçüncü maddede yazılı kurumlar diye değiştirilerek aynen kabul edilmiştir.

Madde 11 : Bütçe Komisyonunun 11 nci maddesi : Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca açılacak sanat atelyeleri yerine “Millî Eğitim ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından açılacak sanat atelyeleri ve işyerlerine işletme sermayesi olarak her yıl bütçelerinden döner sermaye ayrılır, şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 12 : Bütçe Komisyonunun 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Bütçe Komisyonunun bu maddesi " İkinci maddede yerine, ikinci ve üçüncü maddede de şeklinde değiştirilerek aynen kabul edilmiştir.

Madde 14 : Bütçe Komisyonunun on dördüncü maddesindeki ikinci ve dokuzuncu maddede göre tâbiri "ikinci, üçüncü, sekizinci ve dokuzuncu maddeye göre," diye değiştirilerek aynen kabul edilmiştir.

Madde 15 : Bu kanunu yürütmek için Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığının müşterek bir yönetmelik hazırlamaları uygun görülmüş ve bu madde Komisyonumuzca tedvin edilmiştir.

Madde 16 : On altıncı ve on yedinci maddelerle geçici birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü maddeler bu kanun hükümlerini yerine getirmek için Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından yapılacak teşkilât ve kadro cetvellerini ihtiva etmekte olup tasarıya yeniden konmuş ve bir sayılı kadro cetvellerinin müşahede ve ayırma yurtları ile çocuk yuvaları kısmında bazı değişiklikler yapılmıştır. Yurdun muhtelif yerlerinde müşahede ve ayırma yurtları ile çocuk yuvaları açılmasını derpiş eden Komisyonumuz kadroları iki yerde açılacak şekilde tanzim etmiş ancak bütçeden bu sene tahsis edilen para ile buna imkân olmadığı anlaşıl原因 olarak bir kısım kadroları beş sayılı (L) Cetveline almıştır. Müşahede ve ayırma yurtlarında 3 öğretmen kadrosu yerine bir pedagoğ öğretmen bir akliye ve asabiye mütehassısı ve bir de çocuk mütehassısı koymuş ve çocuk yuvalarındaki cezaî kadrosunu yersiz bularak kaldırmış ve hemşire kadrosuna bir kadro eklemiştir.

Madde 18 : Bütçe Komisyonunun onbeşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 19 : Bütçe Komisyonunun 16 ncı

maddesi - bu kanunu Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı müştereken yürütür - şeklinde, tadilen kabul olunmuştur.

Bu esaslar dairesinde hazırlanan tasarı Yüksek Başkanlığa saygılarımızla sunulur.

Sağlık ve Sosyal Yardım
Komisyonu Başkanı

Maras

Dr. K. Bayazit

Kâtip

Seyhan

Dr. M. Dıblan

Antalya

Dr. G. Kahraman

Balıkesir

M. Akpınar

Denizli

Dr. H. Berkman

Giresun

Dr. K. Zaimoğlu

İmzada bulunamadı

İçel

Dr. C. Ramazanoğlu

İmzada bulunamadı

Kars

A. Sürmen

İmzada bulunamadı

Konya

Dr. A. Perkün

Malatya

Muhallifim

Dr. H. Ferat

Ordu

Dr. Z. M. Sezer

Sözcü

Gaziantep

Dr. M. Canbolat

Amasya

Z. Tarkan

İmzada bulunamadı

Bilecik

Dr. M. Suner

Çoruh

Dr. C. Kazancıoğlu

Edirne

Dr. B. Ögütmen

İçel

Dr. A. Köksal

İmzada bulunamadı

Kars

Dr. E. Oktay

Konya

Dr. M. F. Dündar

Kütahya

İ. Ş. Özgen

Malatya

Dr. C. Özelçi

Rize

Dr. F. Kurtuluş

İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Kimstesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Yoksulluk ve bakımsızlıktan, veli veya vasilesinin âciz ve kusurlarından veya herhangi bir sebeple gözetme, korunma eksikliğinden dolayı beden, ruh ve ahlâk gelişmeleri tehlikede bulunan kimsesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların on sekiz yaşını bitirinceye kadar korunması, bakımı, yetiştirilmesi ve iş sahibi edilmesi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına aittir.

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kimstesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MİLLÎ EĞİTİM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kimstesiz, terkedilmiş ve anormal çocukların korunması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Doğuştan ruh veya beden itibariyle anormal olan ve hastalık, kaza veya herhangi sosyal ve eğitimle ilgili bir sebep dolayısıyla beden, ruh ve ahlâk gelişmeleri tehlikede bulunan kimsesiz, terkedilmiş normal ve anormal çocukların 18 yaşını bitirinceye kadar korunması, bakımı, yetiştirilmesi ve iş sahibi edilmesi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına aittir.

ÇALIŞMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kimstesiz ve terkedilmiş çocukların korunması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Yoksulluk ve bakımsızlıktan, veli veya vasilesinin âciz ve kusurlarından veya herhangi bir sebeple gözetme, korunma eksikliğinden dolayı beden, ruh ve ahlâk gelişmeleri tehlikede bulunan kimsesiz, terkedilmiş çocukların on sekiz yaşını bitirinceye kadar korunması, bakımı, yetiştirilmesi ve iş sahibi olacak hale getirilmesi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına aittir.

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kimstesiz ve terk edilmiş çocukların korunması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Yoksulluk ve bakımsızlıktan, veli veya vasilerinin âciz ve kusurlarından veya herhangi bir sebeple gözetme, koruma eksikliğinden dolayı beden, ruh ve ahlâk gelişmeleri tehlikede bulunan kimsesiz, terk edilmiş çocukların Medeni Kanununun 11 nci maddesi gereğince reşit oluncaya kadar korunması, bakımı, yetiştirilmesi ve iş sahibi olacak hâle getirilmesi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına aittir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kimstesiz terk edilmiş çocukların korunması ve yetiştirilmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Gözetme, koruma, bakım eksikliğinden dolayı beden, ruh, ahlâk gelişmeleri tehlikede bulunan;

- a) Ana ve babasız;
- b) Ana ve babası belli olmıyan;
- c) Türk Medeni Kanununun 272, 273, 274 nci maddeleri gereğince mahkemelere korunma tedbirleri alınmasına karar verilen çocukların;

Medeni Kanununun 11 nci maddesi uyarınca reşit oluncaya kadar gözetilmesi, korunması, bakımı, yetiştirilmesi iş ve güç sahibi olacak hâle getirilmesi işlerinin düzenlenmesi, yürütülmesi, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına aittir.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kimstesiz terk edilmiş çocukların korunması ve yetiştirilmesi ve 1862 sayılı Kanuna bağlı cetvellerde değişiklik yapılması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — Gözetme, koruma, bakım eksikliğinden dolayı beden, ruh, ahlâk gelişmeleri tehlikede bulunan;

- A) Ana ve babasız;
- B) Ana ve babası belli olmıyan;
- C) Türk Medeni Kanununun 272, 273, 274 nci maddeleri gereğince mahkemelere korunma tedbirleri alınmasına karar verilen çocuklardan

sıfır yaşından yedi yaşına kadar olanlarla anormal ve fena itiyatlar kazanmış bulunanların reşit oluncaya kadar korunması, gözetilmesi, bakım ve tedavisi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına, yedi yaşından yukarı normal çocuklarla sağır, dilsiz ve körlerin reşit oluncaya kadar gözetilmesi, korunması, bakımı, yetiştirilmesi, iş ve güç sahibi olacak hâle getirilmesi ve okutulması Millî Eğitim Bakanlığına aittir.

Hü.

İçişleri K.

M. E. K.

Ça. K.

MADDE 2. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı birinci maddede yazılı işleri sağlamak için kanunlarda yazılı hükümler çerçevesi içinde Devlet daire ve kurumlarıyla, özel idarelere ve belediyelere verilmiş olan her türlü görevlerin ve özel derneklerin tâbi oldukları hükümlerin yerine getirilmesi işini düzenlemeye ve denetlemeye yetkilidir.

MADDE 3. — Birinci madde konusuna giren hizmetler için kurulacak kurumlar şunlardır :

- a) Çocuk yuvaları;
- b) Çocuk pansiyonları;
- c) Çocuk prevan-toryumları;
- d) Müşahede yerleri;

MADDE 2. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı birinci maddede yazılı işleri sağlamak için kanunlarda yazılı hükümler çerçevesi içinde Devlet daire ve kurumları ile özel idare, belediye ve özel derneklerle işbirliği yapar. Bu hizmetler her safhasında bakanlıkça denetlenir.

MADDE 3. — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 2. — İçişleri Komisyonunun teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Birinci madde konusuna giren hizmetler için kurulacak kurumlar şunlardır:

- A) Çocuk yuvaları;
- B) Çocuk pansiyonları;
- C) Çocuk prevan-toryumları;
- D) Müşahede yerleri;

MADDE 2. — İçişleri Komisyonunun kabul ve teklifinin aynı kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Milli Eğitim Komisyonunun kabul ve teklifinin aynı kabul edilmiştir.

Ad. K.

B. K.

S. S. Y. K.

MADDE 2. — İçiş-
leri Komisyonunun 2
nci maddesi aynen.

MADDE 2. — Sağ-
lık ve Sosyal Yardım
Bakanlığı birinci mad-
denin konusuna gi-
ren işleri görmek için:
a) Çocuk kreşleri
ve yuvaları;
b) Çocuk Pansi-
yonları;
c) Çocuk pravan-
toryumları,
d) Müşahede yer-
leri;
e) Yetiştirme yurt-
ları;
f) Kör, sağır, dil-
siz ve sakatlara mah-
sus okul ve evleri ku-
rar.

MADDE 3. — Milli
Eğitim Komisyonunun
3 ncü maddesi aynen.

MADDE 2. — Bi-
rinci maddeye göre
alınacak çocukların ilk
tetkik ve tefriki için
kurulacak müşahede
ve ayırma yurtlarını
Sağlık ve Sosyal Yar-
dım Bakanlığı kurar
ve idare eder.

MADDE 3. —
I Sağlık ve Sosyal
Yardım Bakanlığı bi-
rinci ve ikinci madde-
de kendisine verilen
işleri görmek için,
A) Müşahede ve
ayırma yurtları;
B) Çocuk yuva-
ları;
C) Çocuk Pre-
vantoryumları;
D) Yetiştirme
yurtları kurar.

II. — Millî Eği-
tim Bakanlığı birinci
maddede yazılı işleri
görmek için;

A) Yetiştirme
yurtları;
B) Çocuk pansio-
yonları;
C) Kör, sağır ve
dilsizlere mahsus okul
ve evler kurar.

Hü.

e) Eğitim yurtları;

f) Kör, sağır, dilsiz ve sakatlar okul ve evleri.

MADDE 4. — Üçüncü maddede yazılı çocuk yuvalarıyla eğitim yurtlarının program ve yönetmelikleri Millî Eğitim Bakanlığı ile birlikte hazırlanır. Buralarda ders verecek öğretmen ve öğrencilerden aranacak nitelikler de Millî Eğitim ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte belirtileceği gibi bu kurumların teftiş ve denetlemeleri de bu iki Bakanlık tarafından yapılır.

MADDE 5. — Üçüncü maddede yazılı eğitim yurtlarında çocuklar ücretle çalıştırılır. Ancak bu ücretten yiyecek, giyecek ve benzeri giderler çıkarıldıktan sonra geri kalan kısmı yurttan ayrılacağı zaman kendisine teslim edilir.

MADDE 6. — Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 158, 161 ve 162 ne maddeleriyle

İşleri K.

MADDE 4. — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 5. — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 6. — Hükümetin teklifi aynen.

M. E. K.

E) Yetiştirme yurtları; (zihnen geri olanlarla, Devlet endüstri, Tarım kurumları, Devlet çiftlikleri ve benzerlerinde eğitim sebepleriyle kalamayanlar için ayrı ayrı olmak üzere)

F) Kör, sağır, dilsiz ve sakatlar okul ve evleri.

MADDE 4. — Üçüncü maddede yazılı kurumların program ve yönetmelikleri Millî Eğitim Bakanlığı ile birlikte hazırlanır. Buralarda ders verecek öğretmen ve öğrencilerden aranacak nitelikler de Millî Eğitim ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte belirtileceği gibi bu kurumların teftiş ve denetlenmeleri de bu iki bakanlık tarafından yapılır.

MADDE 5. — Üçüncü maddede yazılı yetiştirme yurtlarında çocuklar ücretle çalıştırılır. Ancak bu ücretten yiyecek, giyecek ve benzeri giderler çıkarıldıktan sonra geri kalan kısmı yurttan ayrılacağı zaman kendisine teslim edilir.

MADDE 6. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ça. K.

MADDE 4. — Millî Eğitim Komisyonunun kabul ve teklifinin aynı kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Millî Eğitim Komisyonunun kabul ve teklifinin aynı kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Millî Eğitim Komisyonunun kabul ve teklifinin aynı kabul edilmiştir.

Ad. K.

B. K.

S. S. Y. K.

**MADDE 4. — Milli
Eğitim Komisyonunun
4 ncü maddesi aynen.**

**MADDE 5. — Milli
Eğitim Komisyonunun
5 nci maddesi aynen.**

**MADDE 6. — Hü-
kümetin 6 ncı maddesi
aynen.**

Hü.

Belediye Kanununun 15 nci maddesinin 18, 45 ve 48 nci bentlerinde yazılı hükümlerin uygulanması için ilgili daireler, resmî ve özel kurumlar, özel idare ve belediyelerle yapılacak işbirliğinin şekil ve mahiyetini ve şümül derecesini Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tâyin eder.

MADDE 7. — Muhtarlar, zabıta ve belediye daireleri herhangi bir çocuğun birinci maddede yazılı durumda olduğunu gerek doğrudan doğruya, gerekse başkasının haber vermesi yoluyla öğrendiği halde işi hemen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının oradaki temsilcilerine (Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürü, Hükümet tabibi, hastane dispanser baştabipleri, savaş tabipleri, sağlık memurlarıyla savaş sağlık memurları, ebeler), bunların bulunmadığı yerlerde ise Sulh yargısına haber vermeye mecburdur. Temsilciler çocuğu korumak için gerekli tedbirleri almakla beraber keyfiyeti vesayet dairelerine bildirirler.

İçişleri K.

MADDE 7. — Muhtarlar, zabıta ve belediye daireleri herhangi bir çocuğun birinci maddede yazılı durumda olduğunu gerek doğrudan doğruya, gerekse başkasının haber vermesi yoluyla öğrendiği halde işi hemen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının oradaki memurlarına (Sağlık ve Sosyal Yardım müdürü, Hükümet ve belediye tabibi, hastane, dispanser baştabipleri, savaş tabipleri, Sağlık memurları ile savaş Sağlık memurları, ebeler ve saire), bunların bulunmadığı yerlerde ise sulh yargısına haber vermeye mecburdur. Temsilciler çocuğu korumak için gerekli tedbirleri almakla beraber keyfiyeti vesayet dairelerine bildirirler.

M. E. K.

MADDE 7. — Muhtarlar, zabıta ve belediye daireleri ve okul idareleri herhangi bir çocuğun birinci maddede yazılı durumda olduğunu gerek doğrudan doğruya, gerekse başkasının haber vermesi yoluyla öğrenince işi hemen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının oradaki memurlarına (Sağlık ve Sosyal Yardım Müdürü, Hükümet veya belediye tabibi, hastane, dispanser baştabipleri, savaş tabipleri, sağlık memurlarıyla savaş sağlık memurları, ebeler ve saire), bunların bulunmadığı yerlerde ise Sulh yargısına yazı ile haber vermeye mecburdurlar. Bu memurlar çocuğu korumak için gerekli tedbirleri almakla beraber keyfiyeti vesayet dairelerine bildirirler.

Ça. K.

MADDE 7. — Millî Eğitim Komisyonunun kabul ve teklifinin aynı kabul edilmiştir.

Ad. K.

B. K.

S. S. Y. K.

MADDE 7 — Muhtarlar, zabıta ve belediye daireleri ve okul idareleri herhangi bir çocuğun 1 nei maddede yazılı durumda olduğunu gerek doğrudan doğruya, gerekse başkasının haber vermesi yoluyla öğrenince işi hemen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının oradaki memurlarına (Sağlık ve Sosyal Yardım müdürü, Hükümet veya belediye tabibi, hastane, dispanser baştabipleri, savaş tabipleri, Sağlık memurlarıyla savaş Sağlık memurları, ebeler ve sair), bunların bulunmadığı yerlerde ise sulh yargıcına yazı ile haber vermeye mecburdurlar. Bu memurlar çocuğu korumak için gerekli tedbirleri almakla beraber keyfiyeti vesayet dairelerine bildirirler.

Vesayet daireleri Medeni Kanun hükümleri dairesinde gereken tedbirleri alır. Çocuğun bu kanunda yazılı

MADDE 3. — Muhtarlar, zabıta ve belediye daireleri, nüfus, adliye ve idare memurları ve okul idareleri birinci maddede durumu yazılı bir çocuğu gerek doğrudan doğruya gerekse başkasının haber vermesi üzerine muttali olurlarsa; işi hemen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının o yerdeki memurlarına haber vermeye mecburdurlar.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı memur ve müesseseleri çocuğu korumak için gerekli tedbirleri almakla beraber keyfiyeti derhal vesayet dairelerine bildirirler.

Vesayet daireleri, Medeni Kanun hükümleri dairesinde gereken tedbirleri alır. Çocuğun bu kanunda yazılı kurumlara yerleştirilmesine karar verildiği ve çocuğun işe ve idaresi için muayyen miktar para veril-

MADDE 4. — Muhtarlar, zabıta, belediye daireleri, nüfus, adliye ve idare memurları ve okul idareleri birinci maddede durumu yazılı bir çocuğun bulunduğu gerek doğrudan doğruya gerekse başkasının haber vermesi üzerine muttali olurlarsa; işi hemen Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının o yerdeki memurlarına haber vermeye mecburdurlar.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının memur ve müesseseleri çocuğu korumak için gerekli tedbirleri almakla beraber keyfiyeti derhal vesayet dairelerine bildirirler.

Vesayet daireleri, medeni kanun hükümleri dairesinde gereken tedbirleri alır. Çocuğun bu kanunda yazılı kurumlara yerleştirilmelerine karar verdiği ve çocuğun

Hü.

İçisleri K.

M. E. K.

Ça. K.

Ad. K.

kurumlara yerleştirilmesine karar verdiği ve çocukları iâşe ve idaresi için muayyen miktar para verilmesini de karar altına aldığı hallerde bu paranın veli veya vasi tarafından Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca bu müesseselere sarfedilmek üzere Hazineye yatırılmasına da karar verir.

B. K.

mesini de karar altına aldığı takdirde bu paranın veli veya vasi tarafından bu kurumlara sarfedilmek üzere Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı adına yatırılmasına da karar verir.

MADDE 4 — İkinci madde uyarınca kurulacak kurumların gelirleri; Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Bütçesinden her yıl ayrılacak ödenek ile kuracağı atelyeler çalışmalarından elde edilecek kazanç ve Özel İdareler, belediyeler, özel ve tüzel kişiler tarafından yapılacak bağışlar ve her türlü müsamere ve pul hasılatıdır.

MADDE 5. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, birinci maddede yazılı işleri sağlamak için Devlet daire ve kurumları ile, belediye, Özel idare ve özel derneklerle iş birliği yapar. Bu hizmetler her safhasında Bakanlıkça denetlenir.

S. S. Y. K.

iâşe ve idaresi için muayyen miktar para verilmesini de karar altına aldığı takdirde bu paranın veli veya vasi tarafından bu kurumlara sarfedilmek üzere Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı adına yatırılmasına da karar verir.

MADDE 5. — Millî Eğitim Bakanlığı ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından korunması gereken ve ikinci ile üçüncü maddede yazılı kurumların genel giderleri bu Bakanlıkların bütçelerine her sene konacak ödenek ile bunlardan döner sermaye ile işletilmesi gereken kurumların gelirleri Özel İdare ve Belediyeler, özel ve tüzel kişiler tarafından yapılacak bağışlar ve her türlü müsamere ve pul hasılatıdır.

MADDE 6. — Millî Eğitim Bakanlığı ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı birinci maddede yazılı kendi Bakanlıklarına ait işleri sağlamak için Devlet daire ve kurumlarıyla Belediye Özel İdare ve özel derneklerle işbirliği yapar ve bu hizmetleri her safhasında denetlerler.

Hü.

İçişleri K.

M. E. K.

Ça. K.

MADDE 8. — Çocukları koruma amacıyla kurulmuş olup bu kanunda yazılı olan kurumlar dışında kişiler, aileler veya kurumlarda bulunan çocukların beden, ahlâk ve ruh yönlerinden sürekli surette gözetilip denetlenmesi işi Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca uygun görülecek makam ve dairelere verilir.

MADDE 9. — Bu kanun gereğince korunmakta olan çocuklardan ilk öğrenimlerini yapmış olanlar Millî Eğitim Bakanlığının yatılı öğrenim ve sanat kurumlarına parasız olarak kabul olunur.

MADDE 8. — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 9. — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 8. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanun gereğince korunmakta olan çocuklardan ilk öğrenimlerini yapmış olanlar Millî Eğitim Bakanlığının yatılı öğrenim ve sanat kurumlarına kanunları uyarınca imtihanları başarmak şartıyla parasız olarak kabul olunurlar

MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9 — Yurtlarda bulunan çocukların, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca tensip edilen okullara, Millî Eğitim kanun ve talimatları dairesinde nehari olarak kabulleri mecburidir.

Ad. K.

B. K.

S. S. Y. K.

MADDE 6. — İkinci maddede yazılı kurumların program ve yönetmeliklerini Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ile birlikte hazırlar. Buralarda ders verecek öğretmen ve öğretileriden aranacak nitelikleri de her iki Bakanlık birlikte belirteceği gibi bu kurumların teftiş ve denetlenmeleri de bu iki Bakanlık tarafından yapılır.

MADDE 8. — Hükümetin 8 nci maddesi aynen.

MADDE 9. — Çalışma Komisyonunun 9 ncu maddesi aynen.

Hü.

MADDE 10. — Bu kanun gereğince korunmakta olan çocuklardan öğrenimlerini yaptıktan sonra Millî Eğitim Bakanlığının yatılı öğrenim ve sanat kurumlarına verilip de okullarında muvafak olamayanlar ile hiç öğrenim görmeden 12 yaşını bitirmiş olanlar Devlet fabrikalarına, çiftliklerine, Devlet ziraat işletmelerine ve benzeri Devlet kurumlarına çırak olarak kabul olunur.

Özel fabrika ve saire sahiplerinden arzu edenler de bu çocukları çırak olarak hizmetlerine alabilirler.

Ancak gerek Devlet kurumları, gerek özel kurum sahipleri bunları yedirmek, giydirmek, barındırmak ve içlerinde ilk öğrenim görmemiş olanlara okuma, yazma öğretmeye mecburdur. Çocukların sigorta primleri de kendilerini çalıştıran kurum tarafından ödenir. Bunlara verilecek gündelik Çalışma Bakanlığının belirteceği enaz ücret miktarından daha az olamaz. Bu gündeliğin mahallin şartlarına göre uygun görülecek bir kısmı el harçlığı olarak çocuğa verilir. Çocuğa yapılacak giderlerin yüzde

İçişleri K.

MADDE 10. — Hükümetin teklifi aynen.

M. E. K.

MADDE 10. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ça. K.

MADDE 10. — Hükümetin 10 ncu maddesi aynen kabul edilmiş, yalnız (Yatılı) öğretim cümlesinden (Yatılı) kelimesi kaldırılmıştır.

Ad. K.

MADDE 10 — Hükümetin 10 ncu maddesi aynen.

B. K.

MADDE 7. — Bu kanun gereğince korunmakta olan çocuklardan normal olarak ilk öğrenimlerini bitirmiyenlerle, hiç öğrenim görmeden 12 yaşını bitirmiş olanlar;

a) Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından açılacak sanat atelyelerinde yetiştirilir.

b) (a) fıkrasında yazılı çocuklar arasında kabiliyet gösterenlerden doğru ve ahlâklı oldukları yetiştirme yurtlarınınca tesbit olunanlar da Devlet fabrikalarına, Devlet çiftliklerine, Devlet Ziraat işletmelerine ve benzeri Devlet kurumlarına çırak olarak verilebilir.

c) Özel fabrika ve iş sahiplerinden arzu edenler de bu çocukları hizmetlerine alabilirle.

S. S. Y. K.

MADDE 7. — Bu kanun gereğince korunmakta olan çocuklardan normal olarak ilk öğrenimlerini bitirmiyenlerle hiç öğrenim görmeden 12 yaşını bitirmiş olanlar.

A) Millî Eğitim Bakanlığının sanat atelyelerinde yetiştirilir;

B) Bu maddenin (A) fıkrasında yazılı çocuklar arasında kabiliyet gösterenler Devlet fabrikalarına, Devlet çiftliklerine, Devlet ziraat işletmelerine ve benzeri Devlet kurumlarına çırak olarak verilebilir.

C) Özel fabrika ve iş sahiplerinden arzu edenler de bu çocukları hizmetlerine alabilirler.

¶ü.

leřleri K.

M. E. K.

Ça. K.

ellisi gündelikten indirildikten sonra geri kalan kısmı çocuk namına millî bankalardan birinde açılacak tasarruf hesabına yatırılır. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bu çocukların durumlarını ve hesaplarını denetlemeye yetkilidir.

Ad. K.

B. K.

S. S. Y. K.

MADDE 8. — Yetiştirme yurtlarında, çocuklar ücretle çalıştırılır. Bu ücretten yiyecek, giyecek ve harçlık çıkarıldıktan sonra geri kalan kısmı yurttan ayrılacağı zaman çocuğa teslim edilir.

MADDE 9. — Yedinci maddenin (c, b) bentlerine göre bu çocukları hizmetlerine alan Devlet, kurum, fabrika işletmeleriyle özel fabrika ve iş sahipleri; bunları yedirmek, giydirmek, barındırmak, bakmak ve içlerinde ilk öğrenim görmemiş olanlara okuma, yazma öğretmeye mecburdur. Çocukların sigorta primleri de kendilerini çalıştıran kurum ve iş sahipleri tarafından ödenir. Bunlara verilecek gündelik ücret, 15 günlük bir deneme süresinden sonra çocuğun mensup olduğu kurum müdürü ile iş sahipleri tarafından birlikte tesbit olunur. Çocuğa verilecek

MADDE 8. — Yetiştirme yurtlarında, çocuklar ücretli çalıştırılır. Bu ücretten yiyecek, giyecek ve harçlık karşılığı çıkarıldıktan sonra geri kalan kısmı yurttan ayrılacağı zaman çocuğa teslim edilir.

MADDE 9. — 7 nci maddenin (B, C) bentlerine göre bu çocukları hizmetlerine alan Devlet, kurum, fabrika işletmeleriyle özel fabrika ve iş sahipleri, bunları yedirmek, giydirmek, barındırmak, bakmak ve içlerinde ilk öğrenim görmemiş olanlara okuma, yazma öğretmeye mecburdur. Çocukların sigorta primleri de kendilerini çalıştıran kurum ve iş sahipleri tarafından ödenir. Bunlara verilecek gündelik ücret, 15 günlük bir deneme süresinden sonra çocuğun mensup olduğu kurum müdürü ile iş sahipleri tarafından birlikte tesbit olunur. Çocuğa verilecek harç-

Hü.

İçişleri K.

M. E. K.

Ça. K.

MADDE 11. — Üçüncü maddede yazılı çocuk yuvası, çocuk pansiyonu ve eğitim yurduna ve Devlet fabrikaları, ziraat işletmeleri, Devlet çiftlikleri ve benzeri yerlerle özel fabrika, işletme ve benzerlerine konulan çocuklar reşit oluncaya kadar bu kurumları terkedemez. Kurumu terkeden, kağan veya kaçırılan çocuk, zabıta veya sair vasıtalarla buldurulup kuruma getirilir. Kurumlarda korunmak, bakılmak veya yetiştirilmekte olan ve reşit olmıyan çocu-

MADDE 11. — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 11. — Üçüncü maddede yazılı çocuk yuvası, çocuk pansiyonu ve yetiştirme yurduna ve Devlet fabrikaları, Ziraat İşletmeleri, Devlet çiftlikleri ve benzeri yerlerle özel fabrika, işletme ve benzerlerine konulan çocuklar reşit oluncaya kadar bu kurumları terkedemezler. Kurumu terkeden, kağan veya kaçırılan çocuk zabıta veya sair vasıtalarla buldurulup kuruma getirilir.

MADDE 11 — Millî Eğitim Komisyonunun kabul ve teklifi aynen kabul edilmiştir.

Adı K.

B. K.

S. S. Y. K.

harçlık miktarı kurum tarafından belirtilir. Çocuğa yapılacak giderin % 75 i gündelik ücretinden indirildikten sonra geri kalan kısmı çocuk namına millî bankalardan birinde açılacak tasarruf hesabına çalışmaya başladığı ayı takip eden ay nihayetine kadar yatırılır. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bu çocukların durumlarını ve hesaplarını denetlemeye yetkilidir.

Türk Medeni Kanununun 398 nei maddesi hükmü bu çocuklar hakkında uygulanmaz.

MADDE 10. — 2 nci maddede yazılı kurumlara 7 nei maddede yazılı iş yerlerinde korunmakta, çalışmakta ve yetiştirilmekte olan çocuklar reşit oluncaya kadar bu yerleri terkedemezler. Bu yerleri terkeden, kaçan veya kaçırılan çocuk zabıta vasıtasıyla bulunarak kuruma getirilir.

Kurumlarca ve iş sahipleri yanında korunmakta ve yetiştirilmekte olan çocuklara karşı Türk Ceza Kanununun 182 nei maddesinde yazılı fiilleri işliyenler hakkın-

lık miktarı kurum müdürü tarafından belirtilir. Çocuğa yapılacak giderin % 75 i gündelik ücretinden indirildikten sonra geri kalan kısmı çocuk namına millî bankalardan birinde açılacak tasarruf hesabına çalışmaya başladığı ayı takip eden ay nihayetine kadar yatırılır. Sağlık ve Sosyal Yardım ve Millî Eğitim Bakanlıkları bu çocukların durumlarını ve hesaplarını denetlemeye yetkilidirler.

Türk Medeni Kanununun 398 nei maddesi hükmü bu çocuklar hakkında uygulanmaz.

MADDE 10 — İkinci ve üçüncü maddede yazılı kurumlara 7 nei maddede yazılı iş yerlerinde korunmakta, çalışmakta ve yetiştirilmekte olan çocuklar reşit oluncaya kadar bu yerleri terkedemezler. Bu yerleri terkeden, kaçan veya kaçırılan çocuk zabıta vasıtasıyla bulunarak kuruma getirilir.

Kurumlarca ve iş sahipleri yanında korunmakta ve yetiştirilmekte olan çocuklara karşı Türk Ceza Kanununun 162 nei maddesinde yazılı fiilleri işliyenler hakkın-

MADDE 11. — Üçüncü maddede yazılı çocuk yuvası, çocuk pansiyonu ve yetiştirme yurduna ve Devlet fabrikaları ziraat işletmeleri, Devlet çiftlikleri ve benzeri yerlerle özel fabrika, işletme ve benzerlerine konulan çocuklar reşit oluncaya kadar bu kurumları terkedemezler. Kurumu terkeden, kaçan veya kaçırılan çocuk zabıta veya sair vasıtalarla buldurulup kuruma getirilir.

Kurumlarca korunmakta olan çocuklara karşı Türk Ceza Kanununun 182 nei madde-

Hü.

ğu, şehvet hissi veya evlenmek niyeti olmaksızın kaçırınlar veyahut çocuğun muvafakati ile haksız olarak yanında tutanlar Türk Ceza Kanununun 182 nci maddesi hükümlerine göre cezalandırılır.

İşleri K.

M. E. K.

Ça. K.

MADDE 12. — Sağlık ve Sosyal Yardım, Millî Eğitim ve Adalet Bakanlıkları anormal, kör, sağır gibi eksik çocuklar için uzmanlar yetiştirmek maksadiyle işbirliği yaparlar.

MADDE 13. — 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 161 nci maddesinin son fıkrası kaldırılmıştır.

MADDE 12. — 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 161 nci maddesinin son fıkrası kaldırılmıştır.

Ad. K.

sinde yazılı fiilleri işli-
yenler hakkında aynı
maddede yazılı cezalar
verilir.

B. K.

da bu maddede yazılı
cezalar verilir.

S. S. Y. K.

da adıgeçen 182 nci
maddede yazılı ceza-
lar verilir.

MADDE 12. — Çalı-
şma Komisyonunun
12 nci maddesi aynen.

MADDE 11. —
Sağlık ve Sosyal Yar-
dım Bakanlığınca açıl-
acak sanat atelyeleri-
ne ve işyerlerine, iş
letme sermayesi olarak
her yıl bütçesinden
döner sermaye ayrılır.

MADDE 12. —
9 ncu maddeye göre
çalıştırılan çocuğun
gündeliğini süresi için-
de Millî bankalardan
birisine yatırmıyan
kurum, fabrika ve iş-
letme müdürleriyle ö-
zel fabrika ve iş sahi-
pleri 50 liradan aşağı
olmamak üzere ağır pa-

MADDE 11. —
Millî Eğitim Bakanlı-
ğı ile Sağlık ve Sos-
yal Yardım Bakanlı-
ğınca açılacak sanat
atelyelerinde ve iş
yerlerinde işletme ser-
mayesi olarak her yıl
bütçelerinden döner
sermaye ayrılır.

MADDE 12. —
Sekizinci ve dokuzun-
cu maddeye göre çalı-
ştırılan çocuğun gün-
deliğini süresi içinde
Millî Bankalardan bi-
risine yatırmıyan ku-
rum, fabrika ve İşlet-
me Müdürleriyle özel
fabrika ve iş sahi-
leri 50 liradan aşağı ol-

Ad. K.

B. K.

ra cezasına çarptırılır.

MADDE 13. — İkinci maddede yazılı kurum ve yetiştirme yurtlarından; kazanç, muamele, bağış, müsamere ve pul gelirlerinden resim ve vergi alınmaz.

MADDE 14. — İkinci ve dokuzuncu maddeye göre çalıştırılan çocukların ölümü halinde; bunların kurum ve bankalarda toplanan paraları kanuni mirasçıları bulunmadığı takdirde yetiştirme yurtlarına intikal eder.

S. S. Y. K.

mamak üzere ağır para cezasına çarptırılır.

MADDE 13. — İkinci ve Üçüncü maddede yazılı kurum ve yetiştirme yurtlarından kazanç, muamele, bağış, müsamere ve pul gelirlerinden resim ve vergi alınmaz.

MADDE 14. — İkinci, üçüncü ve dokuzuncu maddelere göre çalıştırılan çocukların ölümü halinde, bunların kurum ve bankalarda toplanan paraları kanuni mirasçıları bulunmadığı takdirde yetiştirme yurtlarına intikal eder.

MADDE 15. — Bu kanunu yürütmek için Millî Eğitim ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları müşterek bir yönetmelik yaparlar.

MADDE 16. — 11 . II . 1946 tarihli ve 4862 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvele bu Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde yazılı kadrolar eklenmiştir.

MADDE 17. — 15 . VI . 1942 tarihli ve 4258 sayılı Kanuna bağlı (3) sayılı cetvele bu Kanuna bağlı (3) sayılı cetvelde yazılı kadrolar eklenmiştir.

Hü.

İçişleri K.

M. E. K.

Ça. K.

MADDE 12. — Bu kanun 1. I. 1948 tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12. — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 14. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Ad. K.

B. K.

S. S. Y. K.

GEÇİCİ MADDE

1. — 1948 yılı Bütçe Kanununa bağlı (D) işaretli cetvelin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı kısmına bu Kanuna bağlı (4) sayılı cetvelde yazılı kadrolar eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE

2. — Bu kanuna bağlı (5) sayılı cetvelde derece, aded ve memuriyet unvanları yazılı kadrolar 1948 yılı Bütçe Kanununa bağlı (L) işaretli cetvelin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı kısmına eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE

3. — 1948 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A) işaretli cetvelin bağlı (6) sayılı cetvelde gösterilen tertipleri arasında (313 343) lira-lık aktarma yapılmıştır.

GEÇİCİ MADDE

4. — 1948 yılı Bütçe Kanununa bağlı (R) işaretli cetvelin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı kısmına ilişik formül eklenmiştir.

MADDE 18. —

Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 13. — Hükümetin 12 nci maddesi aynen.

MADDE 15. —

Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Hü.

İçişleri K.

M. E. K.

Ça. K.

MADDE 13. — Bu kanun hükümlerini Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı yürütür

MADDE 13. — Hükümetin teklifi aynen.

MADDE 15. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 14. — Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Başbakan

R. Peker

Devlet Bakanı

Başb. Yardımcısı

M. Ökmen

Devlet Bakanı

M. A. Renda

Adalet Bakanı

Ş. Devrin

Millî Savunma Bakanı

C. C. Toydemir

İçişleri Bakanı

Ş. Sökmensüer

Dışişleri Bakanı

Hasan Saka

Maliye Bakanı

H. N. Keşmir

Millî Eğitim Bakanı

Bayındırlık Bakanı

C. K. Inceday

Ekonomi Bakanı

Sa. ve So. Y. Bakanı

Dr. B. Uz

Gü. ve Tekel Bakanı

T. Coşkan

Tarım Bakanı

F. Kurdoğlu

Ulaştırma Bakanı

Ticaret Bakanı

Çalışma Bakanı

Dr. S. Irmak

Ad. K.

MADDE 14. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

B. K.

MADDE 16. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

S. S. . K.

MADDE 19. — Bu kanunu Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı ile Millî Eğitim Bakanını müştereken yürütür.

Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonunun değişikliğine bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
Sosyal Yardım İşleri Genel Müdürlüğü				12	Depo ve ambar memuru	2	25
<i>Kimsesiz ve terkedilmiş çocukları koruma şubesi</i>				11	Mutemet ve satınalma memuru	2	30
5	Mütchassis	1	80	11	İkinci mümeyyiz	2	30
6	» yardımcısı	1	70	13	Kâtip	2	20
10	Birinci mümeyyiz	1	35	11	Hemşire	2	30
12	Memur	1	25	12	»	2	25
<i>Müşahede ve ayırma yurtları</i>				Çocuk Yuvası			
4	Müdür (Tabip)	2	90	5	Müdür (Mütchassis)	2	80
6	» yardımcısı	2	70	9	« Yardımcısı	2	40
7	Pedagog (Öğretmen)	2	60	11	Başhemşire	2	30
7	Akliye ve asabiye mütchassısı	2	60	13	Hemşire	8	20
7	Çocuk mütchassısı	2	60	12	Süt mutfağı hemşiresi	2	25
8	Yönetim memuru	2	50	11	Yönetim memuru	2	30
11	Hesap memuru	2	30	12	Memur	2	25
				13	Kâtip	2	20

[3] SAYILI CETVEL

Sosyal Yardım İşleri Genel Müdürlüğü

Kimsesiz ve Terkedilmiş Çocukları Koruma Şubesi

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
5	Mütchassis	1	80
6	« Yardımcısı	1	70

[4] SAYILI CETVEL

Görevin çeşidi	Sayı	Ücret	Görevin çeşidi	Sayı	Ücret
Kundura öğreticisi	1	400	<i>(Kız çocuklar için)</i>		
Marangoz öğreticisi	1	400	Daktilo	1	125
Terzilik öğreticisi	1	400	Kapıcı	1	100
Terzilik öğreticisi	1	400	Şoför	1	175

Görevin çeşidi		Sayı	Ücret	Görevin çeşidi		Sayı	Ücret
Makinist		1	150	Hademe		3	80
Bahçıvan		1	120	«		2	60
Akçubası		1	200	«		5	50
Aşçı		2	100	«		4	40
Bulaşıkçı		2	70	Gece bekçisi		1	100
Terzi ve ütücü		1	150	Hamamcı		1	100
Çamaşırı		1	100	«		1	75
Çamaşırı		1	75	Mürebbiye		5	200
Berber		1	100	Sütnine		10	150
Boyacı ve sıvacı		1	150	Süt şişelerini temizleme mütehasası			
Marangoz		1	150	hemşiresi		1	150
Başhademe		1	100	Süt şişelerini temizleme hademesi		2	75

[5] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Sayı	Aylık
	<i>Müşahede ve ayırma yurtları</i>			11	Hemşire	1	30
4	Müdür (Tabip)	1	90	12	»	1	25
6	» yardımcısı	1	70		<i>Çocuk yuvası</i>		
7	Padagog (Öğretmen)	1	60	5	Müdür (Mütehasası)	1	80
7	Akliye ve asabiye mütehasası	1	60	9	» yardımcısı	1	40
7	Çocuk mütehasası	1	60	11	Başhemşire	1	30
8	Yönetim memuru	1	50	13	Hemşire	4	20
11	Hesap memuru	1	30	12	Süt mutfağı hemşiresi	1	25
12	Depo ve ambar memuru	1	25	11	Yönetim memuru	1	30
11	Mutemet ve satınalma memuru	1	30	12	Memur	1	25
11	İkinci mümeviz	1	30	13	Kâtip	1	20
13	Kâtip	1	20				

CETVEL [6]

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	Düşülen	Eklenen
		MALİYE BAKANLIĞI		
467		3827 sayılı Kanun gereğince satınalınacak taşıtlar karşılığı		
	12	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı		15 000
		BAYINDIRLIK BAKANLIĞI		
646		Yapı ve İmar İşleri yapma, kamulaştırma ve esaslı onarma giderleri		
	10	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı		132 556

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	Düşülen	Eklene
SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANLIĞI				
687		Aylıklar		
	1	Memurlar aylığı		78 250
688		Ücretler		
	2	Hizmetliler ücreti		74 800
692		4178 ce 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zamlar ve yardımlar		
	1	Çocuk zammı		2 084
	3	Doğum yardımı		2 500
	4	Ölüm yardımı		500
		Bölüm toplamı		5 084
693		4644 ve 4805 sayılı kanunlar gereğince ödenecek emekli keseneği karşılığı		7 653
710		Özel kanunu gereğince harcanacak kimsesiz ve metrük çocuklar genel giderleri	313 342	
		TOPLAM	313 343	313 343

1948 yılı Bütçe Kanununa bağlı (R) işaretli cetvelin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı kısmına eklenecek formül

B.	M.	Hangi hizmetlere harcanabileceği
710		İşçi gündeliği, hasta, öğrenci ve hizmetçi besleni, fennî kurmalar, demirbaş makine ve aletler taşım ve montaj idareleri, küçük onarma idareleri, ilâğ tıbbî ve sıhhi malzeme, talim tedris malzemesi ve yönetim giderleri, motörsüz taşıt ve gereci ve hayvanların satın alınması ve her çeşit hayvanların alım, beslem ve bakım giderleri, görevlerinden ötürü şehir içinde dolaşacakların zaruri giderleri, kitap, risale ve mecmua satınalmı ve telif ücreti basım bedelleri, çocukların bir yerden diğer bir yere gidip gelme yol ve tedavi giderleri ve çocukların giyim masrafları, ölenlerin her çeşit giderleri, müstahdemin iç hizmetleri için alınacak elbise ve ayakkabı bedelleri, bilûmum sıhhi makineler, buz dolapları, sıhhi yemek kazanları; müstacel kalörifer, su, havagazı, elektrik, asansör onarmaları bedelleri bu fasıldan ödenir.